

Piotr Śmiałowski **Budowanie nowej władzy w scenariuszach i prozie Aleksandra Ścibora-Rylskiego**

Aleksander Ścibor-Rylski pisze scenariusz „Bitwy pod Cedynią”, „Magazyn Filmowy” 1970, nr 8.

Bereś S., Tako rzecze Lem. Ze Stanisławem Lemem rozmawia Stanisław Bereś, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2018.

Domańska M., Rabińska A., Sokołowska M., Zguba odnaleziona!, „Polityka” 1992, nr 13.

Drewnowski T., Drastyczne zakończenie, „Polityka” 1992, nr 13.

Eberhardt K., Portrety w miniaturze. Ścibor-Rylski, „Film” 1966, nr 9.

Fik M., Kilkanaście miesięcy z życia cenzury 1970–1971, „Dialog” 1992, nr 8.

Guzek M., Zwierzchowski P., Sąsiedzi. Film o bydgoskim wrzeźniu 1939, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2019.

Helman A., Strategie przetrwania, „Pleograf” 2020, nr 3,
<https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/pleograf/nie-obecnosc-narracji-filmowej/23/z-perspektywy-strategie-przetrwania/750> (dostęp: 17.06.2021).

Konwicky T., Cień obcych wojsk, not. M. Ołdakowska, [w:] tegoż, Wiatr i pył, Czytelnik, Warszawa 2008.

Lubelski T., Historia niebyła kina PRL, Znak, Kraków 2012.

Nad czym pracują nasi pisarze. Rozmowa ze Ścibor-Rylskim, „Trybuna Mazowiecka” 1957, nr 174.

Nowakowski M., Morze Sargassa, <https://niezalezna.pl/46020-morze-sargassa?desktop> (dostęp: 21.05.2021).

Nowicki S. [Bereś S.], Pół wieku czyścica. Rozmowy z Tadeuszem Konwickim, Aneks, Londyn 1986.

Ścibor-Rylski A., Czarne ściany, „Twórczość” 1958, nr 2. <https://doi.org/10.4098/AT.arch.58-22>

Ścibor-Rylski A., Kaftan bezpieczeństwa, „Dialog” 1979, nr 4.

Ścibor-Rylski A., Moja praca pisarska, „Naprzód” 1956, nr 18.

Ścibor-Rylski A., Morze Sargassa, „Nowa Kultura” 1957, nr 1.

Ścibor-Rylski A., O sytuacji scenariuszowej, filmach autorskich i „walce pokoleń”, rozm. S. Janicki, „Film” 1962, nr 17.

Ścibor-Rylski A., Od „Węgla” przez „Cień” do „Gniewu”, rozm. M. Warneńska, „Trybuna Mazowiecka” 1955, 12–13.11.

Ścibor-Rylski A., Pierścionek z końskiego włosia, Fundacja Kultura '90, Warszawa 1991.

Śmiałowski P., Aleksander Ścibor-Rylski w tandemach: z Kawalerowiczem, Kutzem i Hoffmanem, „Images” 2019, nr 26 (35). <https://doi.org/10.14746/i.2019.35.01>

Śmiałowski P., „Czarne parzenice”, czyli Aleksander Ścibor-Rylski i Paweł Komorowski walą głową w mur, „Pleograf” 2020, nr 2, <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego->

[filmu/pleograf/polskie-kino-mezczyzn/22/czarne-parzenice-czyli-aleksander-scibor-rylski-i-pawel-komorowski-wala-glowa-w-mur/731](https://www.kino.waw.pl/filmu/pleograf/polskie-kino-mezczyzn/22/czarne-parzenice-czyli-aleksander-scibor-rylski-i-pawel-komorowski-wala-glowa-w-mur/731) (dostęp: 29.06.2020).

Śmiałowski P., Niewidzialne filmy, uparci debiutanci, Universitas, Kraków 2018.

Tatarkiewicz A., Los małego Łabędy, „Polityka” 1992, nr 13.

Jędrzej Kościński **Przełom łagodny. Twórczość Stanisława Urbanowicza**

Dondzik M., Jajko K., Sowiński E., Elementarz Wytwórni Filmów Oświatowych, WFO, Łódź 2018.

Film polski a Wystawa Powszechna w Nowym Jorku, „Aktualności” 1939, nr 3.

Hendrykowska M., Film polski wobec wojny i okupacji. Tematy, motywy, pytania, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2011.

Hendrykowska M., Historia polskiego filmu dokumentalnego (1896–1944), Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015.

Hendrykowski M., Dokument po wojnie. Lata 1945–1955, [w:] Historia polskiego filmu dokumentalnego (1945–2014), red. M. Hendrykowska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015.

Hendrykowski M., Metodologiczne problemy historii powojennego dokumentu filmowego w Polsce, „Images” 2015, nr 16 (25). <https://doi.org/10.14746/i.2015.25.19>

Hendrykowski M., Socrealizm po polsku. Studia i szkice, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015.

Historia filmu polskiego, t. 3: 1939–1956, red. J. Toeplitz, WAI F, Warszawa 1974.

Historia filmu polskiego, t. 4: 1957–1961, red. J. Toeplitz, WAI F, Warszawa 1980.

Kalinowska W. [Wan. Kal.], Nadprogramy. Śladami Indjan, „Kino” 1935, nr 36.

Kornatowska M., Nie lubię niespodzianek na planie. Rozmowa z Wojciechem Jerzym Hasem, [w:] Debiuty polskiego kina, red. M. Hendrykowski, Przegląd Koniński, Konin 1998.

Kosma-Cieśliński M., Destrukcja jako tworzywo. Ikonografia ruin Warszawy w polskim kinie dokumentalnym po II wojnie światowej, „Images” 2020, nr 27 (36).
<https://doi.org/10.14746/i.2020.36.11>

Kucharski K., Kino polskie 1945–1959, Adam Marszałek, Toruń 2008.

Lemann-Zajicek J., Kino i polityka. Polski film dokumentalny 1945–1949, Wydawnictwo PWSFTviT, Łódź 2003.

Leśniewska I., Wpływ polityki na filmy dokumentalne o tzw. Ziemiach Odzyskanych. Studium przypadków, [w:] Kino polskie: reinterpretacje. Historia – ideologia – polityka, red. K. Klejsa, E. Nurczyńska-Fidelska, Rabid, Kraków 2008.

Lubelski T., Dwa debiuty oddalone w czasie. Rozmowa z Wandą Jakubowską, [w:] Debiuty polskiego kina, red. M. Hendrykowski, Przegląd Koniński, Konin 1998.

Lubelski T., Gra autora z widzem w polskim filmie socrealistycznym, „Kino” 1984, nr 8.

Lubelski T., Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty, Videograf II, Katowice 2009.

Lubelski T., Strategie autorskie w polskim filmie fabularnym lat 1945–1961, Rabid, Kraków 2000.

Łukowski M., Polski film o sztuce 1947–1982. Zarys dziejów, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, Warszawa 1984.

Łukowski M., Polski film popularnonaukowy. 1945–1980, PWN, Warszawa 1986.

Madaj A., Kino, władza, publiczność. Kinematografia polska w latach 1944–1949, Prasa Beskidzka, Bielsko-Biała 2002.

Muras W., Kadry muzyką opatrzone. O krótkiej współpracy Witolda Lutosławskiego z filmowcami, „Kwartalnik Młodych Muzykologów UJ” 2016, nr 28.

<https://doi.org/10.4467/23537094KMMUJ.16.001.8040>

[Nie]zapomniani dokumentaliści, red. K. Mąka-Malatyńska, J. Lemann-Zajicek, Wydawnictwo PWSFTviT, Łódź 2020.

Nowakowska K., Pawilon polski na nowojorskiej wystawie światowej (1939–1940) i jego dalsze dzieje, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa 2013.

Nowak-Zaorska I., Polski film oświatowy w okresie międzywojennym, Ossolineum, Wrocław 1969.

Official Catalogue of the Polish Pavilion at the World's Fair in New York 1939, Warsaw 1939.

Oziemska T., Drecka-Wojtyczka E., Oświatówka. 55 lat przygód z filmem krótkim, WFO, Łódź 2000.

Ozimek S., Film polski w wojennej potrzebie, PIW, Warszawa 1974.

Ozimek S., Jan Izidor Rybkowski, [w:] Internetowy polski słownik biograficzny,

<https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jan-izidor-rybkowski-1912-1987-rezyser-i-scenarzysta-scenograf-etc> (dostęp: 26.07.2021).

Piłsudski J., Przemówienie na zjeździe Legionistów w Wilnie (12 sierpnia 1928 r.), [w:] tegoż, Pisma zbiorowe. Wydanie prac dotychczas drukiem ogłoszonych, t. 9, Instytut Józefa Piłsudskiego, Warszawa 1937.

Pitera Z., Walka o film realizmu socjalistycznego. Zjazd Filmowy w Wiśle, „Film” 1949, nr 22.

Pracownia krakowska 1945–1947, red. J. Albrecht, Filmotechnika, Kraków 1998.

Radkiewicz M., Krakowska Pracownia 1945–1946, „Pleograf” 2020, nr 1,

<https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/artykuly/krakowska-pracownia-1945-1946/711> (dostęp: 28.07.2021).

Rogowski G., Film polski w Ameryce. Działalność produkcyjna Polish Information Center w Nowym Jorku w latach 1940–1945, „Pleograf” 2021, nr 2, <http://pleograf.pl/index.php/film-polski-w-ameryce-dzialalnosc-produkcyjna-polish-information-center-w-nowym-jorku-w-latach-1940-1945/> (dostęp: 6.01.2022).

Rutkowska T., Mit postępu w cieniu wojny. Film na wystawie nowojorskiej 1939, [w:] Wystawa nowojorska 1939, red. J.M. Sosnowska, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 2012.

Trojanowski K., Świnie w kinie? Film w okupowanej Polsce, PWN, Warszawa 2018.

Zajicek E., Poza ekranem. Polska kinematografia w latach 1896–2005, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Warszawa 2009.

Zwierzchowski P., Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2005.

Zwierzchowski P., Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Trio, Warszawa 2000.

Tomáš Hučko **Nacjonalizacja kinematografii czechosłowackiej w poglądach i działaniach filmowców Otakara Vávry i Elmara Klosa**

Danielis A., Česká filmová distribuce po roce 1989, „Illuminace” 2007, nr 19 (1).

Danko M., „Film v rukách státu je v rukou lidu”, Diplomová práce, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2021.

Dvořáková Czesany T., Elmar Klos a zestátnění československé kinematografie, [w:] Černobílý snář Elmara Klose, red. J. Lukeš, Národní filmový archiv, Praha 2011.

Dvořáková Czesany T., „Idea filmové komory”, Disertační práce, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2011.

Dvořáková Czesany T., Kinematografie první republiky, Akademia, Praha 2021.

Havelka J., Chronicle of Our Film 1898–1965, Film Institute Prague, Praha 1967.

Kašpar L., Český hraný film a filmaři za protektorátu, Libri, Praha 2007.

Klos E., Dramaturgie je když..., Československý filmový ústav, Praha 1988.

Otakar Vávra – 100 let, red. J. Menzel, J. Němcová, P. Taussig, J. Jaroš i in., Millennium Publishing, Novela bohémica, Praha 2011.

Vávra O., Paměti aneb Moje filmové 100letí, BVD, Praha 2011.

Večeřa M., Dějiny české kinematografie 1. Studijní opora, Masarykova univerzita, Brno 2020.

Wanatowiczová K., Miloš Havel. Český filmový magnát, Knihovna Václava Havla, Praha 2013.

Jerzy Stachowicz **Cyfrowa maszyna zmian i Pan Kleks. Obrazy komputerów na polskim ekranie w dobie transformacji**

Barbrook R., Cameron A., The Californian Ideology, „Mute” 1995, nr 1 (5), <https://www.metamute.org/editorial/articles/californian-ideology> (dostęp: 25.07.2021).

Bogucki M., Przygoda fantastyczno-traumatyczna. Muzyka Andrzeja Korzyńskiego do filmu „Akademia pana Kleksa”, „Pleograf” 2019, nr 4, <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/pleograf/dzwiek-i-muzyka/19/przygoda-fantastyczno-traumatyczna-muzyka-andrzeja-korzynskiego-do-filmu-akademia-pana-kleksa/698#k32a> (dostęp: 25.07.2021).

Fingas J., Sony’s 185TB Data Tape Puts Your Hard Drive to Shame, <https://www.engadget.com/2014-04-30-sony-185tb-data-tape.html> (dostęp: 29.07.2021).

Jutro z komputerem, „Horyzonty Techniki” 1987, suplement 64 strony o komputerach.

Kino Nowej Przygody, red. J. Szyłak, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2011.

Kluska B., Karen, Logical Desing Works i Dział Oprogramowania Eksportowego, <http://pixelpost.pl/karen-logical-desing-works-i-dzial-oprogramowania-eksportowego/> (dostęp: 22.07.2021).

Kluska B., Rozwadowski M., Bajty polskie, nakład własny, Sosnowiec 2014.

Pein C., Nowy Dzik Zachód. Zwycięzcy i przegrani Doliny Krzemowej, przeł. B. Gutowska-Nowak, Wydawnictwo UJ, Kraków 2019.

Penczek F., Najmłodszy miliarder, „Bajtek” 1988, nr 12.

Poznański R., Baśń o kosmosie, rozmowa z Krzysztofem Gradowskim, „Bajtek” 1988, nr 11.

Przegalińska A., Nawroty bylejakości, „Dwutygodnik” 2014, październik, <https://www.dwutygodnik.com/artukul/5472-nawroty-bylejakosci.html> (dostęp: 25.07.2021).

Siedlecki Z., Siwiński W., RUN czyli zaczynamy, „Bajtek” 1985, nr 1.

Sitarski P., Garda M.B., Jajko K., Nowe media w PRL, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2021. <https://doi.org/10.18778/8142-947-4>

Stachowicz J., Komputery, powieści i kino nieme. Procesy remediacji w perspektywie historycznej, Wydawnictwa UW, Warszawa 2018. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323533283>

Stachowicz J., Sherlock – umysł skryptyczny wśród nowych mediów. Nowa rola napisu filmowego, „Kultura Współczesna” 2017, nr 4.

Stachowicz J., Technogadżet w magicznym świecie konsumpcji, Wydawnictwa Drugie, Warszawa 2016.

Szcześniak M., Normy widzialności. Tożsamość w czasach transformacji, Fundacja Bęc Zmiana, Instytut Kultury Polskiej UW, Warszawa 2016.

Zuboff S., Wiek kapitalizmu inwigilacji. Walka o przyszłość ludzkości na nowej granicy władzy, przeł. A. Unterschuetz, Zysk i S-ka, Poznań 2020.

Grzegorz Fortuna jr Zmiana nośnika. Sytuacja polskich kin i dystrybucji filmowej w okresie transformacji

190 premier, wywiad z Romanem Bonieckim przeprowadzony przez Bogdana Zagrobę, „Film” 1980, nr 8 (1629).

Gębicka E., Między państwowym mecenatem a rynkiem. Polska kinematografia po 1989 roku w kontekście transformacji ustrojowej, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2006.

Gębicka E., Sieć kin i rozpowszechniania filmów, [w:] Encyklopedia kultury polskiej XX wieku. Film. Kinematografia, red. E. Zajiček, Instytut Kultury, Warszawa 1994.

Haltof J.M., Kłosek R., Kina giną, „Kino” 1984, nr 4.

Jajko K., Telewizja z nieba dla wszystkich, [w:] P. Sitarski, M.B. Garda, K. Jajko, Nowe media w PRL, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2020.

Jak założyć wypożyczalnię, „Videoteka” 1992, nr 3.

Już tylko 107 milionów, „Film” 1980, nr 13 (1634).

Kornacki K., Polskie Kino Nowej Przygody, [w:] Kino Nowej Przygody, red. J. Szyłak, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2011.

Kucharski K., Kino Plus, Oficyna Wydawnicza Kucharski, Toruń 2002.

Lubelski T., Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty, Videograf II, Katowice 2009.

Łepkowska I., Na przykładzie kina „Bajka”, czyli liczą się głowy, „Film” 1983, nr 41 (1788).

Miodek M., Prywatne kina, „Film” 1989, nr 30 (2090).

Piepiórkowa M., Rockefellerowie i Marks nad Warszawą. Polskie filmy fabularne wobec transformacji gospodarczej, Ossolineum, Wrocław 2019.

Płażewski J., Czy „Nowa Przygoda” zdobędzie monopol na kino światowe?, „Kino” 1990, nr 1.

Rocznik statystyczny 1995, GUS, Warszawa 1995.

Rozpowszechniać? Co i za ile?, „Kino” 1986, nr 10.

Skwierawski F., Wideo i tv satelitarna – czym są, czym będą?, „Kino” 1987, nr 4.

Sobański O., 200 milionów deficytu, „Film” 1981, nr 24 (1681).

Sobański O., Jak wynająć 150 filmów, „Film” 1981, nr 37 (1694).

Sobański O., W sprawie kin, „Film” 1980, nr 15 (1636).

Stachówna G., Jakiś dobry film poproszę, czyli o wypożyczalniach video, „Film” 1992, nr 11 (2226).

Stan krytyczny, wywiad z Mariuszem Walterem przeprowadzony przez Mariusza Miodka, „Film” 1991, nr 8 (2171).

Szcześniak M., Normy widzialności. Tożsamość w czasach transformacji, Fundacja Bęc Zmiana, Instytut Kultury Polskiej UW, Warszawa 2016.

Uhlig M., Czy wideomani uciekną do kina?, „Videoteka” 1993, nr 3 (17).

Wyposażenie w sprzęt elektroniczny w 1991 roku, raport OBOP nr 15/621, kwiecień 1991.

Zajiček E., Poza ekranem. Polska kinematografia w latach 1896–2005, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Warszawa 2009.

Emil Sowiński Młodzi i film? Instytucjonalne uwarunkowania debiutów okresu transformacji

Adamczak M., Zespoły filmowe jako utopia, [w:] Restart zespołów filmowych, red. M. Adamczak, M. Malatyński, P. Marecki, Korporacja Ha!art, Łódź–Kraków 2012.

Co? Po co? Dla kogo? Jak? Zespoły w nowej kadencji, rozmowa Danuty Karcz z Januszem Zaorskim, „Kino” 1988, nr 8.

Filmowcy. Polskie kino według jego twórców, red. B. Janicka, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Warszawa 2006.

Gębicka E., Między państwowym mecenatem a rynkiem. Polska kinematografia po 1989 roku w kontekście transformacji ustrojowej, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2006.

Imponderabilia wielkiej zmiany. Mentalność, wartości i więzi społeczne czasów transformacji, red. P. Sztompka, PWN, Warszawa–Kraków 1999.

Kino polskie 1989–2009. Historia krytyczna, red. A. Wiśniewska, P. Marecki, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.

Kino polskie po roku 1989, red. P. Zwierzchowski, D. Mazur, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2007.

Lubelski T., Historia kina polskiego 1895–2014, Universitas, Kraków 2015.

Piepiórka M., Rockefellerowie i Marks nad Warszawą. Polskie filmy fabularne wobec transformacji gospodarczej, Ossolineum, Wrocław 2019.

Prawo filmowe, red. E. Szelchauz, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1980.

Rados J., Debiuty filmowe w polskim kinie po 1989 roku. Zagadnienia produkcji i finansowania, [w:] Script. Zagadnienia produkcji filmowej, red. K. Kornacki, Gdyńska Szkoła Filmowa, Wydawnictwo UG, Gdynia–Gdańsk 2020.

Sobolewski T., Gorzki jubileusz, „Gazeta Wyborcza” 1991, nr 581.

Sowiński E., Finansowanie „amerykańskich filmów polskich” w świetle badań archiwalnych. Przypadek Władysława Pasikowskiego, „Kwartalnik Filmowy” 2019, nr 105/106.
<https://doi.org/10.36744/kf.34>

Szcześniak M., Normy widzialności. Tożsamość w czasach transformacji, Fundacja Bęc Zmiana, Instytut Kultury Polskiej UW, Warszawa 2016.

Wasilewski P., Niezależne 13 piętro, „Czas Krakowski” 1990, nr 9.

Zajiček E., Poza ekranem. Polska kinematografia w latach 1896–2005, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Warszawa 2009.

Zalewska E., „Prawne i organizacyjne zasady działania Agencji Produkcji Filmowej w latach 1991–2001”, Łódź 2004 (niepublikowana praca magisterska napisana pod opieką Kazimierza Siomy na Wydziale Organizacji Sztuki Filmowej PWSFTviT).

Piotr Pławuszewski Król i śmieci. O filmie dokumentalnym Autoportret (1993) Marcela Łozińskiego

Bauman Z., Śmieć, „Znak” 2014, nr 715.

Brandstaetter R., Bardzo krótkie opowiesci, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1978.

Douglas M., Czystość i zmasa, przeł. M. Bucholc, wstęp J. Tokarska-Bakir, PIW, Warszawa 2007.

Już nie szukam syntezy (wypowiedzi Marcela Łozińskiego w wyborze Piotra Śmiałowskiego), „Kino” 2007, nr 7/8.

Kopczyński K., „Widzieć, aby wiedzieć”. O filmie Marcela Łozińskiego „89 mm od Europy”, [w:] Pogranicza, Kresy, Wschód a idee Europy. Seria 1: Prace dedykowane Profesor Swietłanie Musijenko, red. A. Janicka, G. Kowalski, Ł. Zabielski, wstęp J. Ławski, Książnica Podlaska imienia Łukasza Górnickiego, Białystok 2013.

Kornacki K., Polityka, psychologia i człowiek. Twórczość Marcela Łozińskiego, „Kwartalnik Filmowy” 1998, nr 23.

Norwid C.K., Tajemnica lorda Singelworth, [w:] tegoż, Dzieła Cyprjana Norwida (drobne utwory poetyckie – poematy – utwory dramatyczne – legendy, nowele, gawędy – przekłady – rozprawy wierszem i prozą), oprac. T. Pini, Spółka Wydawnicza Parnas Polski, Warszawa 1934.

Pławuszczyński P., Marcel Łoziński – ostatecznie zwycięża rzeczywistość, [w:] Teoria praktyki: Kieślowski, Łoziński, Wiszniewski, Królikiewicz, Żebrowski, red. K. Mąka-Malatyńska, Wydawnictwo Biblioteki PWSFTviT, Łódź 2019.

Romaniuk M., Longina Frankowskiego filozofia życia i działania, Świadectwo, Bydgoszcz 1993.

Schulz B., Sklepy cynamonowe; Sanatorium pod Klepsydrą, Porozumienie Wydawców, Warszawa 2000.

Trudne słowo: Żyd (rozmowa Renaty Kim z Pawłem Łozińskim i Mikołajem Łozińskim), „Newsweek” 2012, nr 21.

Woroszyński W., Dziesięć minut innego świata, „Kino” 1993, nr 8.

Żeby nie bolało. Z Marcelem Łozińskim rozmawia Katarzyna Jabłońska, „Kwartalnik Filmowy” 2000, nr 29/30.

Paulina Gorlewska Kolegą moim bądź. Od „czarnuchy” do melodramatu, czyli ekscesy transformacji we wczesnych filmach Władysława Pasikowskiego

Borenstein E., Overkill. Sex and Violence in Contemporary Russian Popular Culture, Cornell University Press, Ithaca 2008.

Brooks P., The Melodramatic Imagination. Balzac, Henry James, Melodrama, and the Mode of Excess, Columbia University Press, New York 1985. <https://doi.org/10.7312/broo91978>

Dąbrowski J., Władysław Pasikowski czyli rewolucja w polskim kinie lat 90., <https://film.org.pl/a/wladyslaw-pasikowski-17341> (dostęp: 30.07.2021).

Graham S., Chernukha and Russian Film, „Studies in Slavic Cultures” 2000, nr 1.

Isakava V., „Cinema of Crisis. Russian Chernukha Cinema, Its Cultural Context and Cross-Cultural Connections”, rozprawa doktorska złożona na Uniwersytecie Alberty, <https://era.library.ualberta.ca/items/bf65de82-a782-4f5f-84f4-d0131ba83331/view/120b986f-ea2e-456b-8d31-c29ceb89a7fc/Volha-20Isakava-20PhD-20Submission-20MLCS.pdf> (dostęp: 31.07.2021).

Jagielski S., Maskarady męskości. Pragnienie homospołeczne w polskim kinie fabularnym, Universitas, Kraków 2013.

Keff B., „Psy” Władysława Pasikowskiego, czyli Polska jest twardzielem, [w:] Kino polskie 1989–2009. Historia krytyczna, red. A. Wiśniewska, P. Marecki, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.

Larsen S., Melodramatic Masculinity, National Identity, and the Stalinist Past in Postsoviet Cinema, „Studies in 20th & 21st Century Literature” 2000, nr 24. <https://doi.org/10.4148/2334-4415.1476>

Leder A., Lata 90. Co symbolizowały „Psy”, „Dwutygodnik” 2011, nr 6 (58), <https://www.dwutygodnik.com/artykul/2273-lata-90-co-symbolizowaly-psy.html> (dostęp: 30.07.2021).

Najder Ł., Ok, Władek, „Dwutygodnik” 2020, nr 1 (273), <https://www.dwutygodnik.com/artykul/8697-ok-wladek.html> (dostęp: 30.07.2021).

Olcott A., Russian Pulp. The Detektiv and the Russian Way of Crime, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham 2001.

Przylipiak M., Szyłak J., Kino najnowsze, Znak, Kraków 1999, http://niniwa22.cba.pl/kino_najnowsze.htm (dostęp: 31.07.2021).

Silverman K., Historical Trauma and Male Subjectivity, [w:] Psychoanalysis and Cinema, red. E. Ann Caplan, Routledge, New York 1990.

Szczekała B., Ekspansja melodramatu, „Ekran” 2017, nr 3/4 (37/38).

Taras K., Mój Pasikowski. Uwagi o dramaturgizacji obrazu w „Krollu”, „Psach” i „Psach 2”, „Panoptikum” 2016, nr 15 (22).

Ter-Grigoryan S., „A Soviet Parade of Horribles. Conservatism in Glasnost-Era Discourses on Sex, 1987–1991”, Masters Theses & Specialist Projects, Western Kentucky University, 2016, <https://digitalcommons.wku.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2573&context=theses> (dostęp: 31.07.2021).

White F.H., Balabanov’s Bandits. The Bandit Film Cycle in Post-Soviet Cinema, „Canadian Journal of Film Studies” 2016, nr 25 (2). <https://doi.org/10.3138/cjfs.25.2.82>

Denis Viren **Spojrzenie na komunistyczną przeszłość w rosyjskim kinie lat 90.**

90-je. Kino, ktoroje my potieriali, red. L. Malukowa, Moskwa 2007.

Dobrotworskij S., Kino na oszczup’, Sankt-Pietierburg 2005.

Fiodorow A., Rossijskoje kino. Oczeń kratkaja istorija, <https://www.kino-teatr.ru/kino/art/kino/175/> (dostęp: 25.09.2021).

Gorlewska P., Kino postradzieckie. Trauma doświadczenia sowieckiego w rosyjskich filmach fabularnych po 1991 roku, Universitas, Kraków 2021.

Jurczak A., Eto było nawsiegda, poka nie konczyłos’. Poslednieje sowietskoje pokolenije, Moskwa 2019.

Lubelski T., Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty, Videograf II, Katowice 2009.

Margolit J., Oranżewyj jazz, <http://illuzion-cinema.ru/movie-342/> (dostęp: 8.02.2022).

Viren D., Długie pożegnania z nadzieją. Kino „poodwilżowe” w ZSRR, [w:] Rok 1968. Kultura, sztuka, polityka, red. P. Zwierzchowski, D. Mazur, J. Szczutkowska, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2019.

Viren D., Potrzeba bliskości, „Dwutygodnik” 2018, nr 2,
<https://www.dwutygodnik.com/artukul/7632-potrzeba-bliskosci.html> (dostęp: 20.09.2021).

Marta Brzezińska-Pajak Autem z papieru w nowe czasy. Symbolika trabanta w kontekście przełomu 1989 roku w filmie niemieckim (na wybranych przykładach)

Ahbe Th., Ostalgie. Zu ostdeutschen Erfahrungen und Reaktionen nach dem Umbruch, Landeszentrale für politische Bildung Thüringen, Erfurt 2016.

Allan S., Ostalgie, Fantasy and the Normalization of East-West Relations in Post-Unification Comedy, [w:] German Cinema since Unification, red. D. Clarke, Continuum, London-New York 2006.

Berdahl D., "Go, Trabi, Go!". Reflections on a Car and Its Symbolization over Time, "Anthropology and Humanism" 2000, nr 2 (25). <https://doi.org/10.1525/ahu.2000.25.2.131>

Berdahl D., Re-Presenting the Socialist Modern. Museums and Memory in the Former GDR, [w:] Socialist Modern, red. K. Pence, P. Betts, University of Michigan Press, Ann Arbor 2008.

Blum M., Remaking the East German Past. Ostalgie, Identity, and Material Culture, "The Journal of Popular Culture" 2000, nr 3 (34). https://doi.org/10.1111/j.0022-3840.2000.3403_229.x

DDR-Fahrzeuge. Von AWO bis Wartburg, Garant Verlag, Renningen 2019.

Dörffel E., Eine feuchte Rückfahrt, [w:] Im Konsum gibts Bananen. Alltagsgeschichten aus der DDR 1946-1989, red. J. Kleindienst, I. Hantke, Zeitgut Verlag, Berlin 2017.

Lüdtke A., Historia i samo-wola, przeł. M. Zielińska, [w:] Eigen-Sinn. Życie codzienne, podmiotowość i sprawowanie władzy w XX wieku, wybór, wstęp i opracowanie Th. Lindenberger, A. Lüdtke, red. K. Kończal, przeł. A. Górny, K. Kończal, M. Zielińska, Nauka i Innowacje, Poznań 2018.

Merkel I., Der Trabant, [w:] Erinnerungsorte der DDR, red. M. Sabrow, C.H. Beck, München 2009.

Naughton L., That Was the Wild East. Film Culture, Unification, and the "New" Germany, University of Michigan Press, Ann Arbor 2002. <https://doi.org/10.3998/mpub.17238>

Rubin E., The Trabant. Consumption, Eigen-Sinn, and Movement, "History Workshop Journal" 2009, nr 68. <https://doi.org/10.1093/hwj/dbp016>

Rubin E., Understanding a Car in the Context of a System. Trabants, Marzahn, and East German Socialism, [w:] The Socialist Car. Automobility in the Eastern Bloc, red. L.H. Siegelbaum, Cornell University Press, Ithaca-London 2011. <https://doi.org/10.7591/cornell/9780801449918.003.0008>

Wolak Ł., Trabant, [w:] Słownik współczesnej kultury krajów języka niemieckiego, t. 1, red. K. Ruchniewicz, M. Zybura, Nauka i Innowacje, Poznań 2019.

Zeitgeschichte der Dinge. Spurensuchen in der materiellen Kultur der DDR, red. A. Ludwig, Böhlau Verlag, Wien-Köln-Weimar 2019.

Michał Piepiórka **Dorośle dzieci mają żal. Obrazy lat 90. w polskim kinie najnowszym (2014–2021)**

Balcerzak-Paradowska B., Wstęp, [w:] Sytuacja dzieci w Polsce w okresie przemian, red. B. Balcerzak-Paradowska, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 1999.

Bauman Z., Retrotopia. Jak rządzi nami przeszłość, przeł. K. Lebek, PWN, Warszawa 2018.

Borys M., Polski bajer. Disco polo i lata 90., WAB, Warszawa 2019.

Budzik J.H., Nawiedzone czasy. Widma w najnowszym polskim kinie i fotografii, „Pleograf” 2018, nr 4, <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/pleograf/polskie-kino-najnowsze/15/nawiedzone-czasy-widma-w-najnowszym-polskim-kinie-i-fotografii/662> (dostęp: 27.07.2021).

Chaciński B., Bitwa klas, <https://www.pressreader.com/poland/polityka/20191113/282179357907876> (dostęp: 30.07.2021).

Chaciński B., (Nie)dyskretny urok lat 90., <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/ksiazki/1508632,1,niedyskretny-urok-lat-90.read> (dostęp: 16.07.2021).

Drenda O., Duchologia polska. Rzeczy i ludzie w latach transformacji, Karakter, Kraków 2016.

Dziamski G., Kulturoznawstwo, czyli wprowadzenie do kultury ponowoczesnej, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2016.

Halbwachs M., Społeczne ramy pamięci, przeł. M. Król, PWN, Warszawa 2008.

Hollender B., Od Wajdy do Komasy, Prószyński i S-ka, Warszawa 2014.

Kornacki K., Disco polo na ekranie. Kinofilska fantazja, „Panoptikum” 2016, nr 15.

Korycka M., Maciej Kawulski wie, jakie kino chce robić, <https://kultura.gazeta.pl/kultura/7,114438,25530014,jak-zostalem-gangsterem-historia-prawdziwa-maciej-kawulski.html> (dostęp: 29.07.2021).

Kruk A., Zjednoczone stany miłości, „Kino” 2016, nr 7.

Kubacka-Jasiecka D., Passowicz P., Dorastanie we współczesności. Postawy, wartości i doświadczanie czasu a kryzysy rozwoju pokolenia po transformacji, „Czasopismo Psychologiczne – Psychological Journal” 2014, nr 20.

Kudela-Świątek W., Saryusz-Wolska M., Pokolenie, [w:] Modi Memorandi. Leksykon kultury pamięci, red. M. Saryusz-Wolska, R. Traba, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2014.

Lewicki A., Sztuczne światy. Postmodernizm w filmie fabularnym, Wydawnictwo UW, Wrocław 2007.

Mach B.W., Pokolenie historycznej nadziei i codziennego ryzyka. Społeczne losy osiemnastolatków z roku 1989, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2003.

Maciej Kawulski: prawda o polskich gangsterach jest inna..., <https://kultura.onet.pl/film/wiadomosci/jak-zostalem-gangsterem-historia-prawdziwa-rezyser-o-filmie/y7wlb9l> (dostęp: 27.07.2021).

Mielczarek T., Telewizja w Polsce. Bilans lat dziewięćdziesiątych, „Studia Medioznawcze” 2002, nr 1.

Mirski P., Z szarości, <https://www.dwutygodnik.com/artykul/8563-z-szarosci.html> (dostęp: 30.07.2021).

Pawlak A., Kobiety emigrujące, kobiety opuszczane, kobiety porzucane... Analiza emigracji zarobkowej oczami kobiet, [w:] Konteksty feministyczne. Gender w życiu społecznym i kulturze, red. P. Chudzicka-Dudzik, E. Durys, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2014. <https://doi.org/10.18778/7969-034-3.08>

Piepiórka M., Czy inna kinematografia jest możliwa? Krytyka kapitalizmu w polskim kinie współczesnym, "Kultura i Edukacja" 2019, nr 3. <https://doi.org/10.15804/kie.2019.03.04>

Piepiórka M., Innego końca nie będzie? Szukając kresu transformacji w polskim kinie, „Wakat” 2021, nr 1/2, <http://wakat.sdk.pl/innego-konca-bedzie-szukajac-kresu-transformacji-polskim-kinie/> (dostęp: 15.07.2021).

Piepiórka M., Rockefellerowie i Marks nad Warszawą. Polskie filmy fabularne wobec transformacji gospodarczej, Ossolineum, Wrocław 2019.

Piketty Th., Kapitał w XXI wieku, przeł. A. Bilik, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2015.

Przylipiak W., Sex, disco i kasety video. Polska lat 90., Muza, Warszawa 2021.

Reynolds S., Retromania. Jak popkultura żywi się własną przeszłością, przeł. F. Łobodziński, Kosmos Kosmos, Warszawa 2018.

Szczekała B., Nie tylko nostalgia. Fenomen retro krytycznego, [w:] Pomiędzy retro a retromanią, red. M. Major, P. Włodek, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2018.

Sztompka P., Trauma wielkiej zmiany. Społeczne koszty transformacji, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2000.

Wilk P., Znaki szczególne, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2014.

Wiśniewski M.R., Lata 90. – zapomniana dekada wraca w popkulturze, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/ludzieistyle/1788602,1,lata-90--zapomniana-dekada-wraca-w-popkulturze.read> (dostęp: 16.07.2021).

Z Jakubem Piątkiem rozmawiały Adriana Prodeus i Ola Salwa, Prześniony rewolucjonista, „Kino” 2021, nr 4.

Z Maciejem Bochniakiem rozmawiał Jędrzej Śłodkowski, Czego nie wiecie o disco polo, <https://wyborcza.pl/piatekekstra/7,129155,17039639,czego-nie-wiecie-o-disco-polo-ogrodnik-kot-i-glowacki-w-odjechanym.html> (dostęp: 16.07.2021).

Z Maciejem Bochniakiem rozmawiała Anna Bielak, Dziki Zachód w centrum Warszawy, „Magazyn Filmowy SPF” 2015, nr 42.

Z Maciejem Bochniakiem rozmawiała Dominika Bierczyńska, Dać widzom kopa jak rollercoaster, „Kino” 2015, nr 3.

Z Michałem Węgrzynem rozmawiał Mateusz Demski, Często pisał: jest nas dwóch, <https://film.wp.pl/czesto-pisal-jest-nas-dwoch-michal-wegrzyn-o-tomaszu-chadzie-6438963520767617a> (dostęp: 30.07.2021).

Z Michałem Węgrzynem rozmawiał Marek Nowak, Samotność czasów transformacji, <https://moviesroom.pl/publicystyka/wywiady/samotnosc-czasow-transformacji-wywiad-z-michalem-wegrzynem-rezyserem-filmu-proceder/> (dostęp: 30.07.2021).

Z Michałem Węgrzynem rozmawiał Piotr Witwicki, Brałem udział w gangsterskim życiu, <https://www.rp.pl/Rozmowy-Witwickiego/304259948-Michal-Wegrzyn-Bralem-udzial-w-gangsterskim-zyciu.html> (dostęp: 30.07.2021).

Z Piotrem Głowackim rozmawiała Milena Rachid Chehab, Disco polo a sprawa polska, <https://wyborcza.pl/magazyn/7,124059,17496837,disco-polo-a-sprawa-polska-rozmowa-z-piotrem-glowackim.html> (dostęp: 16.07.2021).

Z Tomaszem Wasilewskim rozmawiał Tadeusz Sobolewski, Wszedłem do mieszkań, które obserwowałem jako dziecko, „Gazeta Wyborcza”, <https://wyborcza.pl/7,101707,20457219,tomasz-wasilewski-o-filmie-bdquo-stany-zjednoczone-milosci-rdquo.html> (dostęp: 27.07.2021).

Z Tomaszem Wasilewskim rozmawiała Joanna Sławińska, Zjednoczone stany samotności, „Kino” 2016, nr 7.